

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neretrucate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrucate.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIBOURI de ANUNȚURI:
în Viena la M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emorie Les-
ner, Heinrich Schickel, A. O-
pplik Nachf., Anton Oppelik.
în Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erzsebet-körut
Prețul inserțiilor: o serie
garmonia pe o coloană 1 ban
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A NUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA anare în noare
Abonamente pentru Austria-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase lu-
ni 19 cor., pe trei luni 16 cor.
Pe un an 40 franci, pe șase lu-
ni 30 fr., pe trei luni 25 fr.
Pe un an 40 franci, pe șase lu-
ni 30 fr., pe trei luni 25 fr.
Pe un an 40 franci, pe șase lu-
ni 30 fr., pe trei luni 25 fr.
Se primumă la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
nr. 30, etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 8 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 19 cor., pe
trei luni 16 cor. — Un esam-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înaintea.

Nr. 163.

Brașov, Miercuri 29 Iulie (11 August)

1909.

D-I Sztterény și raporturile economice brașovene.

II.

Acest fericit guvern unguresc a călcat în picioare cu o ușurință ne mai pomenită tratate vechi și usanțe cari datau de secol: tratatul dela 1658, 23 Octomvrie încheiat între principele George Racoți al Ardealului și Părților anecse și Matei Basarab al Munteniei și cel dela 1685 Iunie încheiat între Șerban Cantacuzino al Munteniei și Mihail Apafy al Ardealului pentru trecerea marilor noștri economi de vite, Mocani și Tuțuieni, cu vitele și turmele lor în Principate la pășune, tratate întărite mai apoi în pacea dela Passarowitz, Carlovitz, Șistov etc. Va se zică guvernul constituțional maghiar e mai dihai și mai strânic față de poporul român decât Racoțeștii, Apafestii, căci acești din urmă îi făceau numai Calvinii, dar sistemul lui Kossuth vrea să-i facă cu orice preț unguri neaoși și astfel să-i aducă la sapă de lemn și să inundeze America cu ei.

El a inventat, că lâna brută și spălata aduce cu sine fel de fel de boale imaginare — și că în apa limpede și moale a Timișului lâna nu se poate spăla în deajuns, ci să se spele la Predeal, unde e apă mai multă, ori să se aducă de acolo sub escortă de finanți cu puștile încărcate și numai la anumite spălătorii de pe apa Timișului, designate de mai înainte, apoi a mai găsit că pentru importul de lâna și piei necesare industriei Brașovene și Sibiene din Basarabia, Crimeea, Rumelia drumul cel mai scurt și mai avantajos ar fi peste Orșova, Timișoara-Arad-Brașov. Iar aceste măsurii erau îndreptate numai contra mult urgisiților Români, ca să nu facă concurență în lâna și vite proprietarilor de domenii și latifundii de pe pustele Ungariei pe piețele mari.

Resultatul asupra industriei de brașovenie însă se poate vedea din numărul industriașilor și firmelor:

	A) în Brașov	1870	1884	1895	1905
Curelari și Șelari	34	23	11	15	
Frânghierii	52	18	6	7	
Cismarii	101	94	76	133	
Postovarii	60	15	6	6	
Flanelarii	23	3	3	—	
Strungarii	27	16	14	9	
Văpsitorii	12	5	4	7	
Dogarii	15	11	8	12	
Tălparii	24	12	10	3	
Căldărarii	11	5	4	2	
Pânzarii	14	6	2	1	
B) în Sibiu					
Șelari și Curelari	20	14	12		
Postovarii	18	12	10		
Flanelarii	9	3	2		
Pălărierii	12	14	6		

Dacă prințul de Bismarck după războaiele fericite din 1866 și 1870 ar fi procedat tot la fel cu vapoarele și traficul Breinei-Hamburg și cu popoarele de pe Rhin și le-ar fi obligat să treacă întâiu pe râul Spree și Havel spre a se putea duce la America, de sigur că cimenta și el unitatea imperiului german.

Dar să improspătăm în memoria d-lui deputat al acestui ținut al Brașovului ceea ce ne privește pe noi Români, și ceea ce nu spun datele oficiale de mai sus — industria de casă românească. Iată ce zice I. Hintz fostul secretar al Camerei de comerț și industrie din localitate, și un profund cunosător al chestiilor economice ardelenice.

Dar grandioase sunt industriile de casă originale, cari se cultivă de cătră Români din timpuri imemorabile cu aceeași vigoare neslăbită până în ziua de astăzi. Ei produc pe niște instrumente primitive din lâna de oaie și din păr de capră țesături cu părul lung și scurt, bătute pe o parte ori pe amândouă, pe cari ele le întrebuințează ca și Sașii și Săcuii pentru îmbrăcăminte și pentru alte trebuințe ale casei și economiei lor.

Un concurent mai mare pentru țesătorii de lâna și postovarii noștri dela orașe, decât industria mare de fabrică, este industria de casă românească din Râșnov, Bran și Săcele, din apropierea noastră ne-

mijlocită. De altfel producțiunea aceasta de pănură și postav pentru țărani prin toate satele românești de pe sub munte, formează o industrie de casă femeiască, la care participă însă și bărbații, căci ei aduc și procură lâna necesară, le ajută femeilor la baterea pănurei în piue și la întinsul pănurei. Deosebirea între ele însă există numai într'atâta, că în Săcele și la Bran se produce pănură în cantitate cât se poate de mare și postav mai subțire numit *dimie* anume pentru vânzare și din care se exportează foarte multă — (lâna artificială pe care au introdus-o fabricile încă nu se usita. N. A.) La aceasta nu participă de loc femeile din celelalte sate. Pe lângă aceasta confecționarea de dimie și pănură s'au format în Săcele și unele industrii de croitori români, găitănari, etc., cari croiesc din dimie albă cioareci, frigiuri, spențere și zechiși mantale pentru țăranul român, dar și sas și ungar din Transilvania, dar și pentru cel din România și le vând pe la târguri. De asemenea ei mai confecționează și zăbune, jachete și mantale cu șinoare (găitane) din pănură solidă și brună naturală numită *saiac* și le desfac în abundență între Români.

Dar vechimea și originea lor — Hintz numește tiparele și motivele noastre *vechi tracică*, iar L. I. Marienborg ne spune că la finea secl. la XVIII-lea (1798) se aflau în orașul Brașov 43 de țehuri săsești cu 1227 măiestri, cari produceau manufacturi în preț de 1948225 fl., cari le aduceau un beneficiu net anual de 510.193 fl. în același timp Românele noastre din Scheiu și Dârste vr'o 600 la număr ajutate de fete și copiii lor minori produceau cu industria mică de casă pe an câte 38.400 păr. de straie groase și sărici din lâna țurcană, părechea calculată cu câte 9 fl. ceea ce face în total 345.600 fl. dintre care de 259.200 fl. se exportau în Bănat și Slavonia, iar pentru 86.400 fl. se desfăceau în interior și în Muntenia și Moldova; deosebit de aceste găitănăressele mai făceau pe an câte 312.600 bucați găitane de câte 50 coți lungime și de-deau bucata cu câte 24 cr. sau în

total găitane pentru 124.800 fl. anual, pe care negustorii greci le esportau până pe la Anatolia și în Levant. Din acestea 2 industrii de casă românești și cu tăbăcitură pieilor de oaie și capră din Turcheș, Românii trăgeau un beneficiu net de circa 300.000 fl. pe an, cari în valoarea banilor de azi ar fi circa de 3.000.000 fl.

În comerțu la primul recensământ al tuturor negustorilor din Brașov sub Maria Theresia s'au găsit între Sași și burghezi 11 stăpâni, 7 ajutoare și 10 ucenici; între Români din Scheiu 80 stăpâni, 7 ajutoare și 9 ucenici, între membrii Companiei zise grecești erau 31 stăpâni, 9 ajutoare și 11 ucenici. La 1771 capitalurile angajate în comerțu din 281.533 fl. Sașii aveau numai 84.500 fl. restul 80% Români. La 1874 între 138 firme comerciale erau 60 românești, la 1877 între 175 — românești erau 67. Evident că am însemnat și noi Români ceva!

Pretutindenea s'au construit că ferate și vapoare pentru dezvoltarea comerțului și industriei!! La noi?...

Medicii sârbi nu merg la congresul medical. Din Belgrad se anunță: Din cauza atitudinii ostile a Ungariei față de sârbi, medicii din Serbia au hotărât să nu participe la congresul internațional din Budapesta.

Pregătirile de războiu în Turcia. După știri din Constantinopol pregătirile Turciei în vederea războiului, continuă. Două regimente de artilerie din corpul doi de armată au și pornit. Garnizoana fortului Prevesa a fost sporită la 4 batalioane.

Mare conferință militară sârbă. La ministerul de războiu din Belgrad s'a ținut o mare conferință militară sub președinția ministrului de războiu generalul Jivkovic. S'a luat în dezbatere proiectul de lege relativ la reorganizarea armatei sârbești. La conferință au luat parte comandanții tuturor diviziilor.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Alesandru de Mocsonyi.

Amintiri și aprecieri de Dr. Valeriu Branice.

I.

Opt ani se împlinesc de când pentru întâia dată am călcat pragul Mauzoleului dela Foen, când am condus la vecinică odihnă pe prea timpuriu decedatul Eugeniu de Mocsonyi (1843—1901), fratele mai tânăr al lui Alesandru și totodată prietinelui cel mai bun, mai sincer și mai nedespărțit. Nu știu dacă am mai văzut în viață-mi doi frați trăind în armonie atât de fericită, ca acești doi frați, pe cari eram deprinși a-i vedea pretutindeni împreună și pe cari numai moartea i-a putut despărți.

Zilele lui Eugeniu s'au stins în mod brusc, pe când nimeni nu se aștepta la acest desnodământ fatal. Între cei doi frați nu era numai cel mai tânăr, ci și cel mai tare și mai rezistent. El reprezintă vigoarea, pe când fratele său mai mare, atins deja de germele ucigător, cari i-au pus capăt zilelor, devenise mai gingaș, mai simțitor, însuflând starea lui deja pe atunci îngrijorări

serioase împrejurimei lui. Și totuși fratele mai tânăr s'a stins mai curând. În covul șiunea unei tuse, pe care a nesocotit-o până în ceasul ultim, s'a înecat și toate s'au sfârșit.

Mare și nemărginită a fost durerea lui Alesandru, pentru pierderea »sărmanului Genic, cum îi zicea de câteori îi amintea numele. Și-a pierdut singurul frate, singurul prietin, a rămas singur și totodată s'a pomenit în fața unei grele datorințe, care până atunci i-a fost necunoscută în adevărata mărime și a cărei împlinire l'a muncit până la sfârșitul zilelor, adesea acoperind cu grei nouri de îngrijorări fruntea, pe care noi o știam totdeauna senină, transpirată de conștiința înaltă filozofică, care împăca armonice viața trăită cu concepția etică a unei vieți cu rost. Erau îngrijorările ce i-le impunea datorința de a crește nepoții și nepoatele sale, cei cinci copilași minori ai »sărmanului Genic, rămași înainte de vreme, orfani de tată. Grijiile aceste l'au preocupat pe Alesandru până în ultimul ceas al vieții și dacă s'a despărțit greu de viața filozofului Alesandru, s'a despărțit greu pentru că simțea că moartea îl ajunge înainte de a-și putea împlini datoria, înainte de a avea deplina liniște, că în nepoții săi, în copilașii neuitatului său frate și soț de

cugetare și simțire, va trăi mai departe, în genuinul conținut, cea mare tradiție, care a înscris în istoria poporului românesc cu litere neperitoare numele familiei Mocsonyi. Aceste griji l'au frământat, aceste gânduri l'au bătut în ultimii ani ai vieții, când a susținut o luptă titarică cu acei germeni ucigători, cari tot mai declarau își afirmau dreptul lor asupra corpului subțire, care pe zi ce mergea devenea tot mai slab, tot mai debilitat, tot mai puțin rezistent. Deja de ani încetase a funcționa o plumână și din funcțiunea restului celeilalte plumâni căută să-și mai economisească zile și ceasuri de viață, ca să-și poată împlini aceea mare datorință, care l'a ajuns la bătrânețe și a cărei împlinire o considera ca ultima problemă a bogatei sale vieți.

Mintea lui limpede până în ultimul minut, cât a mai palpat inima în debilitatul corp, a simțit și resimțit aceasta de tot lămurit, acum opt ani, când a făcut pentru ultima dată în viață călăra la Foen, ca să însoțească la locașul de veci pe fratele său.

Parcă-l văd și astăzi. Palid, cu linia durerii în jurul buzelor și cu privire lină în ochii cei vii, pătrunzători, cari îl caracterizau mai mult decât orice altă în-

sușire. Era înfățișarea acelei maiestăți mișcătoare a durerii, care impune respect și sfială.

Deși călătorisem la înmormântare în același tren, n'am cutezat să mă apropiu de dânsul, n'am cutezat ca prin vorbele banale ale condoleanței să turbur aceea maiestate a durerii, care străbătea din toate mișcărilor lui, din toată ființa lui.

Se terminase jalnicul prohod, răsunaseră deja discursurile turebre rostite la catafalc, se dase deja »șrutarea cea din urmă, impiegații ridicaseră lespede din padimentul mauzoleului, lăsând să luneca lin sicriul în criptă, când lumea începuse a se împrăștia. Nu știu cum, mă pomenisem lângă Alesandru, întinzându-i mut mâna, prin al cărei tremur se transmitea năvala sentimentelor, cari prin graiu-nu-și găsiu expresia convenită. Mult mi-a strâns Alesandru în cea clipă mâna, mult de tot, parcă prin această strângere voia să spună că cât de mult a pierdut, cât de mare este durerea lui, cât îl frământă gândul datoriei ce i-se impune în acest ceas. Fără altă trecere, m'au scăpat în acel moment vorbele:

— »D-ta ai acum să înlocuiești pe tatăl copiilor.

— »Eul? a fost răspunsul, la care re-

„Marele Sztérényi.“

Numărul de ieri al ziarului »Népszava« reproduce din »Pești Futăr« următoarele rânduri, adresate acestui ziar de fratele »marelui Sztérényi« despre secretarul de stat însuși. Fiind deputatul cercului Brașov credem de cuviință să reproducem și noi această caracterizare în interesul alegătorilor săi brașoveni, lăsând de sine înțeles răspunderea pentru cele publicate, în sarcina autorului:

»Cum și-a pus piciorul în ministerul comerțului a început să miroase cariera splendidă ce-i stătea deschisă, și rupând orice legături familiare și-a început munca cea mai murdară și urâtă în sus, mințind și ademenind în jos. Eu cunosc toate păcatele lui murdare, toți pașii săi, toate sursele de câștig, întreg caracterul lui. Cu vreo câteva luni înainte — din incidentul boalei și morții fratelui nostru — am convenit și am vorbit cu el. S'a purtat însă așa de mizerabil față de mine, și m'a tras pe sfoară, încât nu mai pot suporta mânia. Cauza certei și a mâniei noastre a fost de altfel o mare înșelătorie, pe care am descoperit-o. Cu câteva luni înainte — vă puteți aduce aminte — s'a aflat despre expeditorul Heisler, că prin fashiuni false a pricinuit daune de 6 milioane statului în timp de 15 ani. Eu am descoperit daunele aceste. Am lucrat luni întregi, am jertfit sute, până când în sfârșit am cules toate datele necesare. Am mers cu datele la fratele meu mai mic, care m'a primit cu o bucurie extraordinară. Atât el cât și Marx mi-au promis, că dacă se va adevăra despre Heisler, că a comis abuzuri, mă va onora direcțiunea căilor ferate după cuviință. Ancheta a durat vreo câteva luni. Totul s'a adevărat, dar afacerea a tușat-o, pe Heisler nu l'au pedepsit, dar i-au luat magazinele dela gara de nord, îndrumând direcțiunea căilor ferate că dacă ar obveni și în viitor astfel de lucruri, atunci să facă contra lui arătare penală. Cu un cuvânt; în viitor! Pentru dauna făcută erariului 15 ani nu l'au pedepsit pe Heisler și nici eu n'am primit nici un ban. Și de ce? Pentru că și alții sunt amestecați! Asta-i cauza mâniei noastre de 20 de ani, care însă deabia acum a izbucnit. Altă cauză, pentru care el s'a mâniat este următoarea: este un agent pentru comerțul cu lemne, unul Liebmann, omul firmei vieneze Eysler. Acest Liebmann mi-a zis odată: »fratele d-tale ar face bine să nu dea pe grozavul, căci dacă îmi detrage transportul cărbunilor de lemn și eu îmi deschiz gura. Atunci nu mai rămâne mult timp secretar de stat.« Eu iam spus lui Joska cele auzite — căci atunci vorbiam cu el — la cecece Joska mi-a zăbierat »împrocesuiază-l!« »Eu să-l împrocesuez?« — i-am zis — »împrocesuiază-l tu! Eu voi jura, pe cele ce a zis«. Aceasta nu mi-a putut-o ierta.

Frumos tablou. Nu-i așa? Nu vedeți pe lăhniț după un portofoliu ministerial? A rupt orice legături familiare, din jidan s'a făcut creștin, iar convingeri politice ca în palmă. De altfel ce să ne mirăm? Trăim doar în Ungaria!

adăugat apoi, după un oftat lin: »Dar până când?«

Am plecat capul. Orice răspuns îmi părea banal. După altă pauză im zise:

— »Vino, în-oțește-mă în criptă!«

Plecând el înainte, eu l-am urmat, înjurând mausoleul până la intrarea de jos în criptă, unde afară de impiegații întreprinderii de pompe funebre, cari dirigeau intrarea sicriului în cavou, nu mai era nimeni. Flori m'au cuprins, căci până atunci nu călcaseam încă pragul nici unui lăcaș al morților. Iar împrejur două șire de firide, etaj și parter, unele deja acoperite cu câte-o placă de marmoră, ale cărei uture de aur vesteau cine își doarme acolo somnul de veci. Cele mai multe erau încă goale, parcă chemau să și capete și ele conținutul, pentru care au fost construite de maestrul arhitect. Cu anevoie dirigează impiegații sicriul, coborât din capela mauzoleului, în una din firide, lăsând alături una goală în șirul celor acoperite deja cu plăci de marmoră strălucitoare. Era parcă să întreb ceva, deși nu cutezam să scap o vorbă în acest lăcaș, unde viii n'au ce căuta. Dar, parcă mi-a prins gândul, întorcându-se spre mine și arătând la gura deschisă din perete,

Anuarele școlaelor noastre.

VI.

Anuarul școlaelor comerciale superioare greco-orientale române din Brassó (Brașov) pe anul XL al existenței sale Anul școlar 1908—1909. Publicat de Arseniu Vlaicu, director. Brassó (Brașov). Tipografia Ciurcu et Comp. 1909.

În fruntea anuarului sub titlul »Situațiunea școlaelor noastre după 40 de ani de existență«, directorul Arseniu Vlaicu publică date interesante, referitoare la acest unic institut de învățământ special greco-oriental român din țările coroanei Sfântului Ștefan în cei 40 de ani de existență de până acum. În aceste date se arată că prima clasă a școlaelor comerciale în legătură cu prima clasă a școlaelor reale s'a deschis la 1 Septembrie 1869 și până în anul acesta, când se împlinesc 40 ani de existență, a avut această școală nu mai puțin de 500 absolvenți. Se expun apoi schimbările prin cari a trecut această școală: conducerea ei, corpul profesoral, elevii, edificiul școlar, mijloacele de învățământ, salarizarea profesorilor, interesul publicului față de această școală, sfârșind cu următoarele: »Totul residă în acvirea pe orice cale de mijloace materiale suficiente, prin cari să se înlăture nenumăratele lipsuri și scăderi existente și să se întru-chipeze aceste întocmiri și creațiuni necesare moderne, fără de care nu se poate pune capăt vegetării de astăzi... Acum vine rândul neamului românesc să-și facă datoria, nu cea de onoare, ci cea de existență, cea vitală...«

În partea a II-a a anuarului se cuprind datele școlare.

Personalul didactic a fost compus anul acesta din 15 profesori, dintre cari 2 sunt la gimnaziu și 1 la școala reală. Pe 17 pagini se cuprind marea material de învățământ propus în anul școlar 1908—1909 clasă de clasă.

După conspectul cărților folosite în școala aceasta, se publică ordinul ministrului de culte și instrucțiune publică Nr. 3640 din 1903, prin care se regulează cesitiunea examenelor de privațiști, înăsprind măsurile și restrângând dreptul de a absolva școala comercia în mod privat.

În zilele de 22 și 23 Maiu v. 1909 s'au ținut examenele de clasă cu absolvenții școlaelor. La acest examen s'au prezentat 21 elevi. Rezultatul clasificățiunii a fost: nota generală foarte bine au obținut-o 2 elevi, bine 5, suficient 9, nesuficient din un studiu 4 și din 2 studii 1. Astfel s'au admis la examenul de maturitate 16 candidați absolvenți din anul școlar, 2 privațiști și 9 candidați din anul trecut școlar, cu totul 27 candidați. Lucrările scripturistice de maturitate s'au început în 25 Maiu și au durat până la 30 Maiu v. La lucrările scripturistice au luat parte 27 candidați. Examenul verbal de maturitate s'a ținut în 15, 16 și 17 Iunie v. sub presiul d-lui protopop Vasile Voinea, ca comisar conzisorial și în prezența d-lui Putnok, ca reprezentant al ministrului de culte și a d-lui Wilhelm Paul, ca reprezentant al ministrului de comerț. Rezultatul examenului a fost: maturi cu foarte bine 1, cu bine 5, maturi 14, repe-tează examenul în Septembrie din 1—2 studii 5 înși, iar pe un an au fost respinși pe baza examenului scripturistic 2 înși. Anul acesta școlar au fost prevăzuți cu atestate de maturitate 22 absolvenți, față cu 47 din anul precedent, când s'au ținut 2 examene de maturitate complete.

zise Alexandru, cu o liniște cutremurătoare de măduvă:

— »Acela e locul meu!«

Nu cred că a rămas în mine vre-o fibră vie, care să nu se fi cutremurat în acel moment fioros. »Locul lui! Cum?! Poate și el să moară. Poate și el să treacă din șirul celor vii. Și el să numai fie între noi! M'a îngrozit această idee, pe care nu o puteam curinde atunci în creerul meu și nu o pot cuprinde nici astăzi. Idee oribilă, cu care nu mă pot împăca, la care nu cutez să mă gândesc cu din-adinsul și care îmi pare și astăzi imposibilă.

Dela moartea lui Engeniu încoace am mai făcut calea tristă la Feen în 1904, când am petrecut la cele de veci pe Victor Mocsonyi, iar în 1905, când am petrecut pe Zeno Mocsonyi, dar n'am avut inimă să mă cobor în criptă, ca să văd acea gură deschisă, care aștepta să înghiță ce aveam noi pe atunci mai bun, mai sfânt, mai indispensabil. Și nu m'am coborât nici acum, când l-am petrecut pe Alexandru. N'am avut inimă. Și astăzi mi-e grozavă ideea, că cea gură e astăzi as-tupată cu o placă de marmoră neagră, din care străluce rece acel nume pe care

Societatea de lectură a elevilor a ținut cu totul 14 ședințe, dintre cari 1 de constituire și 1 publică festivă. Cu totul s'au citit în aceste ședințe 27 lucrări și 12 recenzii în scris și s'au declamat 13 poezii. Averea societății a fost la finea anului de 3055 38 cor. Biblioteca societății se compune din 438 opuri cu 465 volume. Ședința festivă publică s'a ținut împreună cu societatea de lectură »Ioan Popasu« a elevilor dela gimnaziu în 22 Martie v. 1909.

Între fonduri, cari parte sunt comune cu ale gimnaziului, amintim »fondul disponibil al școlaelor comerciale superioare gr. or. române«, a cărui bază s'a pus la începutul anului școlar 1907/8 menit să acopere diferite trebuințe și pentru a se aduce în ordine neorânduile provocate mai ales la diferitele excursiuni școlare. Starea fondului cu finea anului este de 47922 cor.

Elevi stipendiști au fost cu totul 15 înși, ajutamați cu sume dela 100—600 cor. La masa studenților au avut prânz gratuit 9 elevi.

Examenle publice de încheiere s'au ținut în zilele dela 18—24 Iunie v.

Dintre datele statistice estragem următoarele: au fost înscriși cu totul în anul acesta 94 elevi, dintre cari în decursul anului au repășit 3. Rezultatul examenelor a fost următorul: au obținut note foarte bine 17 elevi, bine 18, suficient 36, nesuficient din 1 obiect 13, din 2 obiecte 12 și din mai multe obiecte 3. Moralitatea elevilor examinați au avut-o bună 77, co-răspunzătoare 20 și nu de tot corespunzătoare 2 elevi.

Anuarul se încheie cu cap. XVII în care se arată drepturile bacalaureaților acestei școle.

De pe valea Părtibaciului.

— 7 August n.

Am petrecut o zi în Agnita, când era adunată multă lume românească, ca să iee parte la o conferență preoțiască și seara la o producțiune teatrală.

Îți cade bine, când vezi grupuri de Români printre Sașii greci și pisați la rânză. Românul este sprinten, se mișcă repede, e mai îndemânic, un noroc pe capul lui, care i-a ajutat și-i ajută ca să se mai emancipeze de sub hegemonia săsiască. Erau timpuri, când Sasul era numit stăpân, iar Românul păstoriu. Au trecut însă timpurile acelea și Romanișii noștri încep și ei a deveni independenți și văd că lor le suride viitorul.

Pe Duminecă în 19 Iulie a. c. la un cias p. m. a fost convocată în Agnita o adunare pentru organizarea despărțământului Asociațiunii, Agnita, din partea P. O. D. Ioachim Muntean, protopop gr. or. în Agnita.

Au luat parte mai mulți preoți — aveau să se întruniască mai târziu în conferință — alți fruntași (între cari numai 2 învățători) și vre-o câți-va țărani (doar numai din Vărd am observat pe niște țărani în frunte cu tânărul și însuflețitul lor preot d-l Eugen Muntean).

Membrii s'au făcut toți cei prezenți, ba s'au înscriși și alții prin cei prezenți.

În aceasta adunare a avut dar să se organizeze noul despărțământ, cea-ce s'a și întâmplat. S'a ales director al despărțământului neobositul protopop al Agnitei P. O. D. Ioachim Muntean, de secretar advocatul din Agnita d-l Dr. S. Chelian, de

cassar d-l Ioachim Păreu, controlor d-l G. Borzea, iar membrii în direcțiune d-nii M. Păcală, I. Savu, S. Vecerzan și N. Fleșer.

Ne-am despărțit apoi cu toții, căci preoții aveau să se întrunească în același loc la conferință.

Ne-am întâlnit însă cu toții din nou seara la producțiune.

S'a predat I. »Poetul« prolog de I. Vulcan, în care d-l Porcea a spus bine și la înțeles dorința poetului, semn că și-a înțeles rolul. Asemenea și cei cu rolurile celelalte: d-l Mălancrevean etc.

Cătră sfârșitul acestei piese au apărut — pentru ca să se illustreze jocul românesc — niște călușeri (feciorii din Vărd) frumos îmbrăcați, cari au jucat foarte bine, așa că publicul prin continua aplaudare, i-a deobligat, ca să repeteze vre-o câteva figuri. Acești tineri ne-au delectat cu jocul lor frumos și în pauză.

Pct. al II-lea din program »Cine-și face lui își face« asemenea a mers bine. A fost admirată mult fetița O. Corfariu, care a jucat pe strengăruțul de Ionel.

Pct. III. »Pălăria ciasornicarului« în care toți cei cari au jucat s'au achitat bine. În special însă d-l inv. I. Cârstea, d-l Corfariu și o-na Crișian, cari după cum s'a observat sunt mai deprinși și mai îndemânatici.

După producțiune a urmat joc până dimineața.

În pauză s'au ținut mai multe toaste. A vorbit d-l protopop Ioachim Muntean, d-nii preoți N. Babeșiu, E. Muntean, I. Radu și d-l notar Milea.

Țin cu cale ca să amintesc prezența unui grup de universitari, cari formau un cor bine instruit, delectându-ne cu mai multe cântări frumoase în pauză.

STIRILE ZILEI.

— 28 Iulie v.

Serviciu divin românesc în Carlsbad. — În ziua de Sf. Ilie s'a săvârșit în biserică rusească din locul balnear Carlsbad, o slujbă românească. Serviciul divin a fost celebrat de cătră părintele Coblanschi din Cernăuș și preotul militar Dr. Cioban. Au fost de față foarte mulți oaspeți români.

Distincțiune. P. C. S. arhimandritul Gideon Balmos, prior al sf. mănăstiri din Suceava (Bucovina) a fost decorat de M. S. Monarhul cu ordinul Francisc-Iosif.

Regele României a conferit d-lui prof. Römer, președintele reuniunii săsești de cântări din Brașov crucea de cavalier al ordinului coroanei României, iar d-lor Rudolf Lassel și Paul Richter, dirigenții aceleiași reuniuni, ordinul »Bene Merenti« cl. I.

Notari premiați. Comisiunea economică a comitatului Sibiu a premiat pe următorii notari comunali, cari s'au distins prin promovarea dezvoltării economice în comunele lor ș. a. cu premiu în bani 150—150 cor. pe d-nii Eronim Motoc, Sebeșul-superior și Ioan Grommes, Hălțmani, iar cu diplomă de recunoștință pe d-nii: Ioan Cosma, Ludoșul-mare, Dumitru Muntiu, Reciu, Aurel Hătegan, Sibiel, Valeriu Milea, Tilișca, Michael Baumann, Alțina, Aurel Milea, Fofeldea și D. Duca, Bendorf.

l-am pus în fruntea acestui articol, ascunzând sicriul, în care zac oșămintele marelui și providențialului nostru bărbat, în a cărui gândire, simțire și lucrare s'au sintetizat pentru veacuri înainte toate aspirațiunile noastre de viață națională ca popor conștient de individualitatea sa, de originea sa, de situația sa geografică și de rolul ce i revine ca factor de cultură și civilizațiune în concurența popoarelor cu putere de viață și cu drept la viitor.

De când am început a l cunoaste și a l înțelege, de un deceniu și jumătate, m'am deprins a-l ști șezând în fotoliul dela masa cea rotundă de marmoră neagră cu vine albe din castelul dela Birchiș, pururi cu gând serin, pururi cu inimă deschisă, pururi gata a ne sta întru ajutor cu sfat și faptă, când încălciți pe cărările ce le străbatem, simțiam trebuința unei orientări, unei îndrumări, a unei id-măntuitoare. Așa l-am pomenit de când mi-s'au deschis și mie ochii în viața publică, în care am fost aruncat înainte de vreme, așa l-am știut în cursul întregii mele activități modeste, dar agitate, și nu mă pot împăca cu gândul că nu mai este așa.

Unde să căutăm astăzi, în aceste zile de grea cumpănă ce le străbatem, în a-

ceste zile de nesigurată și cumplită în-cercătură, lipsiți de busolă și cu încredere sdruncinată, sfășiați și rătăciți, — zic — unde să căutăm în aceste zile de grea cumpănă o idee limpede și lămurită, o îndigitare sigură, un sfat clar și ajutor, dacă acel fotoliu e gol sau chiar mutet din loc de noul stăpân, preocupat de alte gânduri și apucat pe alte căi?! Unde?! E prea grozavă ideea decât să mă pot împăca cu ea. Parcă toate rosturile vieții noastre s'ar stinge, dacă am crede întru adevăr, că el nu mai este cu noi și între noi, el, călăuzul vecinic sigur pe grelele cărări ale vieții. Oh, că n' am putut rămânea goală încă acea înfloritoare gură din cripta dela Feen! Mai era vreme. Dar bașeatină, așa ne-a fost data. Zădarnic sbucsum a chema în judecată capriciile nemiloasei sorți, care parcă n'are alta pentru noi, decât a ne despoia de ce avem mai bun, fără de a ne compensa cu îndreptățirea speranței, că șirele mereu rărîte se vor completa cu mai bunii, mai fericiți și mai voinici, cum ar trebui să fie în viața unui popor, care de-abia de un veac a pornit pe calea renasterii! Nu poți însă face pe judecător acolo, unde rețeaua n'are loc!

Un artist român bucovinean premiat. Tânărul pictor și sculptor român d-nul Arhip Roșca a expus la expoziția din București, aranjată de »Salonul oficial« mai multe opere originale de ale sale și a obținut un premiu măgulitor. Comisiunea însărcinată cu calificarea operelor expuse a mai decis să cumpere chiar statua lucrată de d-sa, care prezintă pe un tânăr român, ce își desleagă încălțăminteale sale naționale.

Colera nostras în Ungaria. În zilele acestea s'au îmbolnăvit în comuna Beznye din comitatul Bihorului 28 de persoane de coleră. Populațiunea a fost cuprinsă de o mare panică, crezând că e vorba de periculoasa coleră asiatică. Numai după ce medicul districtual a constatat că cei bolnavi sufer de colera nostras s'au mai liniștit oamenii. Din ordinul vicespanului au sosit în comună mai mulți medici din împrejurime, cari au constatat, că îmbolnăvirea a fost pricinuită de apa rea de beut și de hrana insuficientă.

Din Bistrița ni se scrie: Banca românească »Bistrițana« și-a procurat o casă Werthaimiană, pe care voinde să o suie în localul băncii din nebăgare de samă a căzut pe un lucrător român, pe care l'a turrit la pământ, încât a rămas la moment mort.

Sfințire de steag. Funcționarii dela căile ferate ungare din Brașov vor serba în 20 August n. cu mare pompă sfințirea steagului lor. Nașa steagului va fi d-na Farkas Laszlo de Zilah, iar între patronii figurează: ministrul de comerț Kossuth, secretari de stat Ludovic Gyula și Szterényi, contele Sigismund Mikes, deputatul Traugot Copony și alții.

Logodnă. Viorica *Bujiganu* și Aurel Em. *Peterson*, teolog abs., fidanțați. Deliblat, la 30 Iulie 1909.

O revistă germană antisemită apare în Viena începând cu Iulie a. c. sub titlul »Die Judenfrage« având scopul de-a răspândi cunoștințele necesare asupra firei și caracterului Evreilor. E redactată de puteri alese. Revista costă 6 cor. pe an. Redacția: Wien. VIII Langengasse 25.

Joc de hazard la băile Herculane. La băile Herculane există în salonul de cură o bancă-ruletă, la care nu de mult un oaspe a pierdut sume mari de bani. Păgubașul a denunțat cazul poliției, care făcând o perchișiție, a confiscat 200.116 coroane.

Marea grevă din Suedia. Asupra mării greve din Suedia, găsim în »Daily Telegraph« următoarele amănunte interesante: S'au pus în grevă toți conductorii și vizitii de tramvae și trăsuri, toți lucrătorii dela companiile de gaz, electricitate, apă, lucrătorii dela telegraf și telefon și mulți alții. Până acum numai lucrătorii dela căile ferate nu s'au pus în grevă. Toate trupele au fost mobilizate și cele mai multe familii din Stockholm și alte orașe s'au aprovizionat cu alimente pentru o lună întreagă. Anarhiștii au distribuit prin casărmi pamflete, prin cari îndeamnă pe soldați, să nu tragă asupra greviștilor, dacă li se dă poruncă. Soldații au primit cu urale distribuirea acelor manifeste. Dela Elmhut, în sudul Suediei, s'au furat sute de kilograme de dinamită și se crede că hoții sunt anarhiștii. Sunt temeri să nu aibă loc devastări și agresiuni. Mai multe femei au fost atacate pe stradă de greviști. Poliția a luat măsuri să ia vederi cinematografice de pe stratele Stockholmului, pentru a identifica în urmă pe autorii scandalurilor.

Din cauza grevei peste 1000 de turiști au plecat din Suedia. Tot comerțul Stockholmului e oprit. Cei cari au făcut afaceri bune sunt armurierii, ei au vândut mii de revolve în câteva zile. S'au pus în grevă până și cioclii.

O nouă invențiune pentru fabricarea de țigle ieftine de cement este datorită d-lor Streiffert et Novac din Ardeal, cari și-au patentat invențiunea lor în Ungaria și România. Prin noua lor mașină în preț de 750 cor. se pot face pe zi 300—500 țigle durabile de acoperit case, grajduri etc. iar la fabricarea lor se folosește numai nisip și ciment. Mașina, fiind de estensiune mică se poate așeza în ori ce loc și se poate lucra în ori ce anotimp. Țigla este foarte ușoară și ieftină. Pentru acoperirea unui metru pătrat se folosesc 14 bucăți, cari cîntăresc 28—30 chilogramme. Prețul unei bucăți variază în 5—7 bani nupă calitatea cementului. Cei ce doresc a vedea această mașină foarte folositoare și a se convinge de perfecțiunea ei au a se adresa d-lui profesor *Villi Streiffert* la Feldioara, Földvár.

Din Gherla.

Zilele trecute am primit o întâmpinare mai lungă din partea d-lui avocat Dr. Cornel *Rus* drept răspuns d-lui Dr. I. Cl. Iuga la articolul publicat în numărul 147 al ziarului nostru. În acest răspuns d-l Dr. C. *Rus* afirmă între altele că autorul raportului despre concertul din Gherla (»Brumărelul«) ar fi d-l Dr. C. Iuga. În interesul adevărului și spre liniștirea d-lui I. *Rus* îi comunicăm că *nud-l* Dr. Iuga ne-a scris acel raport ci o altă persoană.

Dealtfel, pentru a nu fi învinuți de parțialitate, lăsăm să urmeze întocmai partea cea mai mare a răspunsului d-lui adv. *Rus*, declarând totodată că prin publicarea acestei corespondențe considerăm din parte-ne incidentul de încheiat:

„Trebuie să știți d-le, dacă vreți să te discuți cu mine, că a participa, sau a sprijini un scop oare-care, e mare diferență, și atunci, când în numărul 141 conform adevărului am adus la publicitate constrâns de raportul tendențios a Brumărelului, că afară de mine nici Excelența Sa Dr. Ioan Sabo episcop, Dr. Octavian Domide, Ioan Ivașcu canonic și Alexandru Oncean jude regesc nu au participat, am spus un adevăr, care d-ta încă îl recunoști în numărul 147, dar n-am zis cu aceia că susnumiții domni nu au sprijinit concertul, iar acum în urma recunoașterii d-tale trebuie să constatăm că Excelența Sa Dr. Ioan Sabo episcop, Dr. Octavian Domide și subscrisul din atari motive, cari nu-ți suntem datori chiar d-tale (? N. Cul.) să-ți le descoperim, fiind cu atât mai neînsemnată persoană în cercul nostru, nici am participat, nici am sprijinit concertul amintit și cu alte cuvinte raportul în partea care a atins persoana mea și a participanților aieva a fost tendențios rău voitor, plin de sămânța de desbinare, fals și acomodat pentru seducerea publicului cetitor.

»Că a fost tendențios dovadă e aceia că baremi până acum în raportul despre o petrecere totdeauna numai despre aceia s'au făcut amintire, cari au participat, nu ca și în cazul acesta unde s'au făcut amintire și despre persoanele cari n'au participat.

În continuare d-l *Rus* reduce supărarea d-lui Dr. Iuga la imregiurarea, că n'a fost aplicat în cancelaria d-sa, apoi spune că în calitate de membru ajutător al reuniunii conform § 12 pct. b. a avut drept la un bilet gratuit, care nu li s'a trimis din cauza neglijenței secretarului, care prin urmare n'a respectat statutele.

Apoi continuă:

»Referitor la observarea, că la sfatul meu nici în cas de lipsă nu ați reflecta, nu știu că afară de d-ta încă cine e de părerea scintită a d-tale, poate și d-ta numai în urma impresiei ce ți-a făcut suma de 200 cor. primită pentru serviciile prestate — poate te-ai închipuit dătător de ton în jurul nostru, însă e fapt că între noi din tot punctul de vedere e mare diferență și diferența cade numai în defavorul d-tale, deoarece de așa fi chiar așa precum fără crutare voești a mă descrie, sigur nu ași fi membru atât în comitetul despărțământului »Astrei« cât și în al despărțământului pentru »Fondul de teatru român«...

»Domnule! Bine știi că în 24 ani deși s'a făcut prin persoane de valoare cercări despărțământului Gherlei, nu s'a înființat și nu a existat, bine ști că atunci când am făcut pașii în realitate de delegat al comitetului central pentru reînființare, cu observarea că »încă nu-i timpul acomodat, ar trebui să așteptăm până în April, chiar d-ta mi-ai făcut piedeci, dară dacă nu ai lucrat în aceia chestie nimic, deși ai fost locuitor al Gherlei înaintea mea, cum vii chiar d-ta să detragi din meritele altuia, care nici au primit, nici au pretins 200 cor. pentru atari servicii, și fără modestie să dubitez în sentimentele acelor persoane, cari în toată privința sunt mai mult și mai de etate decât d-ta, care nici nu ai pășit barem pe pragul de independență.

»D-le! Sum rugat chiar și din partea domnilor Ilarie Boros president și Iuliu Pop cassar al reuniunii amintite, ca să aduc la publicitate aceea, cumcă darea de seamă în partea care se referează la elogiile, cumcă ar fi neadevăr ceea ce am publicat referitor la participanții în numărul 141 — nu corăspunde adevărului — respectivii domni atare dare de seamă nu au subscris, darea de seamă în partea amintită e falsă și numai prin abuzul din partea d-tale au ajuns la publicitate.

Bibliografie.

A apărut Nr. III. din »Transilvania«, organul »Asociațiunii« cu următorul cuprins: Dr. Alex. Bogdan: Strigoii. — Dr. Valeriu Branice: Alesandru de Mocsonyi. — Dr. Nic. Drăganu: Limbă și istorie. — Cronica științifică: Contribuțiuni la Flora României (Iuliu Prodan). Pandaemonium (Gavr. Todica). — Folclor. Anecdote: 1. Sasul la brânză. 2. Culche jos. (S. Tamba). Descântec de făcături, de întorsul urmei. — Oct. C. Tăslăuanu: Muzeul »Asociațiunii«. — Olimpia Damian: La sate pentru muzeu. — Cronică: Înființarea revistei »Transilvania« (T.) Diplome Maramurășene. (O. C. T.) † Aron Vraciu (I. R.) Abecedarul pentru analfabeți. (T.) Conferințele »Asociațiunii«. (Oct. C. Tăslăuanu). — Oct. C. Tăslăuanu: Partea oficială: Ședința a V-a, a VI-a, a VII-a și a VIII-a a comitetului central al »Asociațiunii«.

În numărul de astăzi începem cu reproducerea amintirilor d-lui Dr. V. Branice despre regretatul fruntaș român Alexandru de Mocsonyi.

Bucolicele și Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul și apreciatul scriitor și profesor pensionar M. *Străjanu*. București I. V. Socecu. Se pot procura prin librăria A. *Mureșianu*. Prețul cor. 2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvint și e însoțită de analiza tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiți până acuma a utiliza traduceri streine, de sigur se vor bucura de această carte.

M. Străjanu: »Legătura între filosofie« și științele experimentale. I. Întelesul filosofiei II. Problema puterii de viață ca hotăr între filosofie și știință. — Prețul 50 bani, plus 10 bani porto.

M. Străjanu: »Nerina«, un episod din viața poetului Leopardi (navele după Paul Heyse). Prețul 30 b., plus 5 b. porto.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 10 August. »Fremdenblatt« zice, că în urma cererei guvernului grecesc, ambasadorul austro-ungar la Constantinopol, din ordinul guvernului austro-ungar, a intervenit pe lângă Poartă în sensul menținerii păcii, indicând pericolele ce ar putea atrage complicațiunile războinice dintre Turcia și Grecia.

Atena, 10 August. Pentru mâne e iminent răspunsul Greciei la nota-ultimat a Turciei. Guvernul din Atena a convocat o conferință compusă din cei mai fruntași politicieni. Aceștia au declarat că prestigiul Greciei va suferi dacă Creta nu va fi alipită administrativ și politic de Grecia liberă. Reputațiunea Greciei ar suferi enorm, dacă Creta va rămânea tot turcească. Din cauza aceasta națiunea greacă nu va ceda. Cu toate acestea ea nu va întreprinde nimic dela sine, fără de învoirea celor 4 puteri protectoare ale Cretei. Cât pentru libertățile locale, de care se bucură Cretanii azi, ele le-au fost acordate încă de Abdul-Hamid cu învoiala puterilor și ei nu mai pot renunța la nimic din ce au câștigat.

Athens, 10 Aug. S'a ținut un consiliu de miniștrii sub președinția regelui. Consiliul a durat trei ore. Obiectul de discuțiune a fost textul răspunsului de dat guvernului turc. În principiu, după câte a putut transpira în public, guvernul ateniian nu va ceda în cestiunea Cretei, de oarece sensul ultimului turc este ca Grecia să renunțe pentru totdeauna la aspirațiile ei istorice asupra Cretei. La un act așa de grav Grecia nu va consimți nici odată.

Ganea, 10 August. Agenția Havas află că domnește aci o mare agitațiune în urma răspândirii știrii că puterile ar cere scoaterea drapelului grecesc de pe insulă. Sunt temeri de grave complicațiuni. Părerea generală este, că dacă puterile ar mai face și alte cereri guvernului cretan, o revoluțiune în insulă ar izbucni, și

ar face necesară sporirea imediată a numărului cruciaștorilor aflători în radă.

Berlin, 10 August. »Berliner Tageblatt« află că situațiunea politică în Capitala Portugaliei, a devenit foarte critică. S'au comis mai multe atentate în contra unor personaje politice influente și chiar asupra tânărului rege, după cum merge svonn. În genere toată peninsula iberică e sguduită de evenimentele recente ce se petrec la Barcelona. Oficial se desmint însă atentatele din Lissabona.

Berlin, 10 August. Duminecă regele Suediei a chemat la sine pe toți șefii organizațiunii greviste, căutând să influențeze asupra lor în sensul pacificării spiritelor. Șefii socialiști au răspuns că ei nu pot interveni, până ce dreptele cereri al muncitorilor nu se vor fi luat în considerațiune. Ori ce demers, proclamațiune sau alt soi de manifestațiune sunt inutile. Situațiunea continuă a fi gravă.

Sofia, 10 August. Delegații studenților bulgari se pregătesc să plece la congresul studenților din Iași. Ei vor merge odată cu studenții sârbi cari vor trece pe la Sofia. Plecarea împreună a delegaților sârbi și bulgari se cometează în mod favorabil în cercurile politice.

Paris, 10 August. Lângă Longjumeau un tren de marfă a tampo-nat eri seară un tren de călători. Ciocnirea a fost teribilă. Mai multe vagoane au fost sparte. 11 călători au fost uciși, 40 răniți.

Diverse.

Natura dedublă a femeii. Aproape în fiecare femeie sunt imbrunatate două naturi: una entusiastă-umanitară, cealaltă fricoasă și plină de lașitate. Se cunosc femeii, cari fug de un șoarece, cari niciodată n'ar fi în stare să ia în mână o pasere vie și cari ar fi totuși în stare să salveze un copil din foc, un om din apă, cu sacrificiul vieții lor.

Cine n'ar putea să-ți povestească despre femei, superficiale și deșarte, pentru cari nu e nimic mai presus de toaletă și pălării frumoase. Scopul vieții lor pare a fi risipa de sume uriașe, și aceste femei sunt totuși capabile să trăiască cu bărbatul iubit în mizerie și sărăcie neagră, să flămânzească pentru copiii lor, îndurând toate vicisitudinile vieții. Există femei, cari când văd ceva urât, cad în leșin, cari nu sunt în stare să-și stăpânească spaima, când li-se prezintă un tablou lipsit de estetică. Iar aceste femei au fost văzute îndepălinind cele mai grele servicii ca Samaritane, și asistând la operațiuni grele, când era vorba de a scăpa viața unui om. Ceea ce unește la femeie calitățile aceste antagoniste este iubirea, iubirea cătră bărbat, cătră omenire.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branice.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul De Lahmann — cu toate înlocuirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzendorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al sanatorului:

Dr. Marius Sturza

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultatiuni

in celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Dela librăria „GAZETEI” Braşov se pot procura următoarele cărţi

(La cărţile aici înscrise este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

Răzvanul: „Popasuri vânătoareşti”	1.50
Bărsan: „Visuri de noroc”	2.—
Negoescu: „Fabule şi fabulişti”	1.25
Slavici: „Vatra părăsită”	2.—
„Din bătrâni”	2.50
Sandru Aldea: „Două neamuri”	1.50
Razetti: „Epigrame”	1.50
Mera: „Din lumea basmelor”	3.50
Cioflec: „Doamne ajutăne”	1.50
Livescu: „Florea Marin”	1.50
Lecca: „Poezii”	1.50
Popp Vasile: „Domniţa viorică”	2.—
„Bis şi plâns”	1.50
Sudoveanu: „Şoimii”	1.50
„Dureri înăbuşite”	2.—
„Crisma lui Moş Precup”	2.—
Alexandrescu: „Versuri”	1.25
Brătescu: „Nuvele”	1.50
Bolintineanu: „Poesii”	1.50
Negruţii: „Proză”	1.50
Constanţa Hudoş: „Frumos”	1.50
Ispirescu: „Basme”	1.50
Gorun: „Taina a şasea”	1.50
Leca: „Tainele cerului”	1.50
Pann: „Povestea Vorbei”	1.50
Negoescu: „Fabule”	1.21
Livescu: „Nu se cuvine”	1.50
Jules Brun: „Moşnegul de la munte” (roman)	1.50
Bărsan: „Popasuri vânătoareşti	1.50
Beccu: „Stefan cel mare”	Cor. —50
Coalu: „Din viaţa ţărănească”	1.50
Sadoveanu: „Mormântul unui eopil”	2.—
„La noi în Vişoară”	2.—
Urechia: „In Buceci”	1.50
Dauş: „Doamna Oltea” teatru	1.—
Alexandri: „Poesii”	1.50
Iorga: „Negotul şi meşteşugul”	2.50
Fopovici Aurel: „Vorbe înțelepte”	1.50
Petrescu N. Petra: „Iliada Marin”	1.50
Smara: „Corbul cu pene de aur”	2.50
Boureaanu: „Povestiri din copil.”	1.50
Alexandri: „Poesii” (30 bani porto)	1.50
„Teatru” I, II, III & .	1.50
„Proză”	1.50
„Teatru vol. I. II. I. I. şi IV. & .	1.50
„Proză” opere compl.”	1.50
Brătescu Voroneşti: „Nuvele şi schiţe	1.50
Alexandrescu: „Versuri şi proză”	1.25
Bolintineanu D.: „Opere compl.”	1.50
Creangă: „Opere complete”	1.50
Beldiceanu: „Chipuri de la mahală”	1.50
Eminescu: „Literatura populară”	1.50
„Geniu pustiu”	2.—
„Serieri politice şi literare”	2.—
Filimon: „Ciocoi vechi şi noi”	1.50
Negruţii: „Opere complete”	1.50
Odobescu: „Opere complete”	1.50
Cunţan Maria: „Poezii”	1.25
Chendi Ilarie: „Preliudi”	2.50
„Fragmente”	2.50
Grigorovitz: „Chipuri şi graiuri din Bucovina”	2.50
Ildoş Constanţa „Frumos”	1.50
Iorga: „Istoria Românilor în chipuri şi icoane”	2.50
„Gânduri şi sfaturi”	1.50
„Neamul românesc în Bucovina”	1.50
„Cuvinte adevărate”	2.50
„Sate şi mănăstiri”	2.50
S. Nădejde: „Robia Banului”	2.—
„Patimi”	2.—
Speranţa: Teatru sătesc „Mireasa”	—50
„Cureanii”	—60
„Lângă Pământ”	—50
Tănăsescu: „Teatru de şcoală”	1.—
Slavici: „Manea”	2.50
A. O. Maior: „Biblioteca copiilor” vol. I. şi II. & .	1.50
Elena Farago: „Versuri”	1.50
Bolcaş: „Năvăliri barbare”	1.—
„Ciocărlan: „Traiu nostru”	1.50
Iosif it. O.: „Credinţe”	1.50
Jules Brun: „Moşnegul dela munte”	1.50
Coşbuc: „Fie de tort”	2.50
„Povestea unei coroane de oţel”	1.50
„Sacotala” Traducere liberă după Calidasa”	5.—
„Cănte de vitejie”	1.—
Cujbă: „Povestiri din copilărie”	2.—
Caragiali: „Note şi schiţe”	2.—
Al. Florin: „Poveşti populare”	2.—
Iosif: „A fost odată”	1.—
Moruzi: „Ruşi şi Români”	Cor. 1.50
H. Petrescu: Maxim Gorki nuvele”	Cor. 1.—
Ciuru: „Icoana”	1.20

Nr 9352—1909.

Publicaţiune.

În senzul §lui 3 din statutul pentru ţinerea de câni se aduce la cunoştinţa publică, că consemnarea cânilor pe anul 1909—10, care conţine totdeodată şi darea prescripă pentru fiecare câne este gata şi e depusă la perceptoratul crăşenesc unde o poate lua în vedere întreg publicul în zilele dela **11 August 1909** până la incl. **14 August 1909**, tot în acest timp se pot prezenta la acest oficiu eventualele recurse în scris în contra consemnării.

Totodată se aduce la cunoştinţa P. T. proprietarilor de câni că mărcile nouă pentru câni, valabile pe anul 1909—10 deja s'au început din partea subsemnatului oficiu a împărţi şi cel mult până în **31 August 1909** se pot ridica.

Brassó, în 9 August 1909.

(682,1—1.) *Oficiul de dare orăşenesc.*

Nr. 5891,909.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de învăţătoare la şcoala de fete civilă gr. cat. din Blaj, publicăm prin această concurs cu termenul de **25 August st. n. 1909**, pe lângă următoarele condiţiuni:

1. Concurenta să dovedească prin document public, că are calificaţia prescripă de lege pentru şcoala de fete civilă.

2. Să arete că este română gr. cat. şi că posedă limba română în măsura, recerută, pentru a putea pune în această limbă

3. Să dovedească cu atestat medical, că este deplin sănătoasă.

4. Ca suplentă va primi 1400 cor. salar şi 360 cor. relut de cortel; iar ca ordinară 1600 cor. salar, 360 cor. cortel şi cunquenale de câte 160 cor.

În cazul când concurenta va fi aplicată să servească la internatul de fete şi ca superioară, va avea cortel în natură şi proviziunea în treagă, pe lângă cari va mai primi 1000 cor. respective 1200 cor. salar.

5. Rugările pentru obţinerea postului, să se înainteze Couzistoriului Archiepiscopesc gr. cat. din Blaj, până la termenul amintit.

Blaj, din şedinţa konzistorială ținută la 5 August 1909.

VICTOR MIHALYI,

(680,3—2.) *Metropolitul de Alba Iulia.*

Constantinopol în Braşov numai până în 18 August.

Covoare veritabile :: orientale ::

sunt de vânzare cu preţuri ieftine.

Hotel „CENTRAL” (Nr. 1) parter.

(677,4—6.) **J. & H. Hadjiman.**

AVIZ!

Puteti câştiga mulţi bani

dacă Vă veţi ocupa cu vânzarea de losuri concesionate, plătibile în rate lunare. După o lună de probă salar fix.

Alexander Fleisig,

Casa de bancă,

Budapest, Elisabethring 2.

(673,4—3.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 August n. 1909.

Renta ung. de aur 4%	113.40
Renta de corone ung. 4%	92.60
Impr. câ. fer. ung. în aur 3 1/2%	82.80
Impr. câil. fer. ung. în argint 4%	92.25
Bonuri rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	199.50
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	142.—
Renta de hârtie austr. 4 1/10	95.95
Renta de argint austr. 4 1/10	95.80
Renta de aur austr. 4%	117.30
Renta de corone austr. 4%	95.80
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85.50
Losuri din 1860	167.75
Acţiil de-ale Băncei ung. de credit	1762.—
Acţiil de-ale Băncei austr. de credit	756.—

Acţiil de-ale Băncei austro-ung.	646—
Napoleondori.	19.06
Mărci imperiale germane	117.27 1/2
London vista	239.72
Paris vista	95.17
Neto italiene.	95.10

Cursul pieţei Braşov

Din 10 August n. 1909.

Bancnote rom. Cump. 18.96	Vënd. 19.04
Argint român	18.80
„	18.96
Lire turcesc	21.40
„	21.50
Scris. fonc. Albine 5%	100.—
„	101.—
Ruble Rusesc	251.50
„	253
Gapoleondori.	19.—
„	19.12
Nalbeni	11.20
„	11.40
Mărci germane	11.17
„	117.50

Cruce seu stea după electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă şi inviorează

pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, tînturi de ureche, bătăle de inimă, agătoruri de inimă, asma, auşul greu, agătoruri de stomac, lipsa poftel de mâncare, reoală la mîni şi la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din tôte părţile lumii, cari prefuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine pöte examina aceste atestite Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta”, de bre-cu „Ciasul-Volta” atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost oficiu oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi ceretat. Deja iestinatatea crucel mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Preţul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor. folosibil la morburî, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii şi femei de constituţie forte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vëndare pentru ţeră şi streinatate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colţul strada Kálmán.

TIPOGRAFIA

A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijloce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în poziţiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ŞI COLORI.

REGISTRE ŞI IMPRIMATE pentru tôte speciile de serviciuri.

CĂRŢI DE SCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE

BILANŢURI.

STATUTE.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.

FOI PERIODICE.

Coverte, in lotă mărimca.

BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI ŞI RESTAURANTE.

PROGRAME ELEGANTE.

PREŢURI-CURENTE ŞI DIVERSE

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNŢĂ DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORI.

BILETE DE INMORMENTARI.

ANUNŢURI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, îndêrpt în curte. — Preţurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.